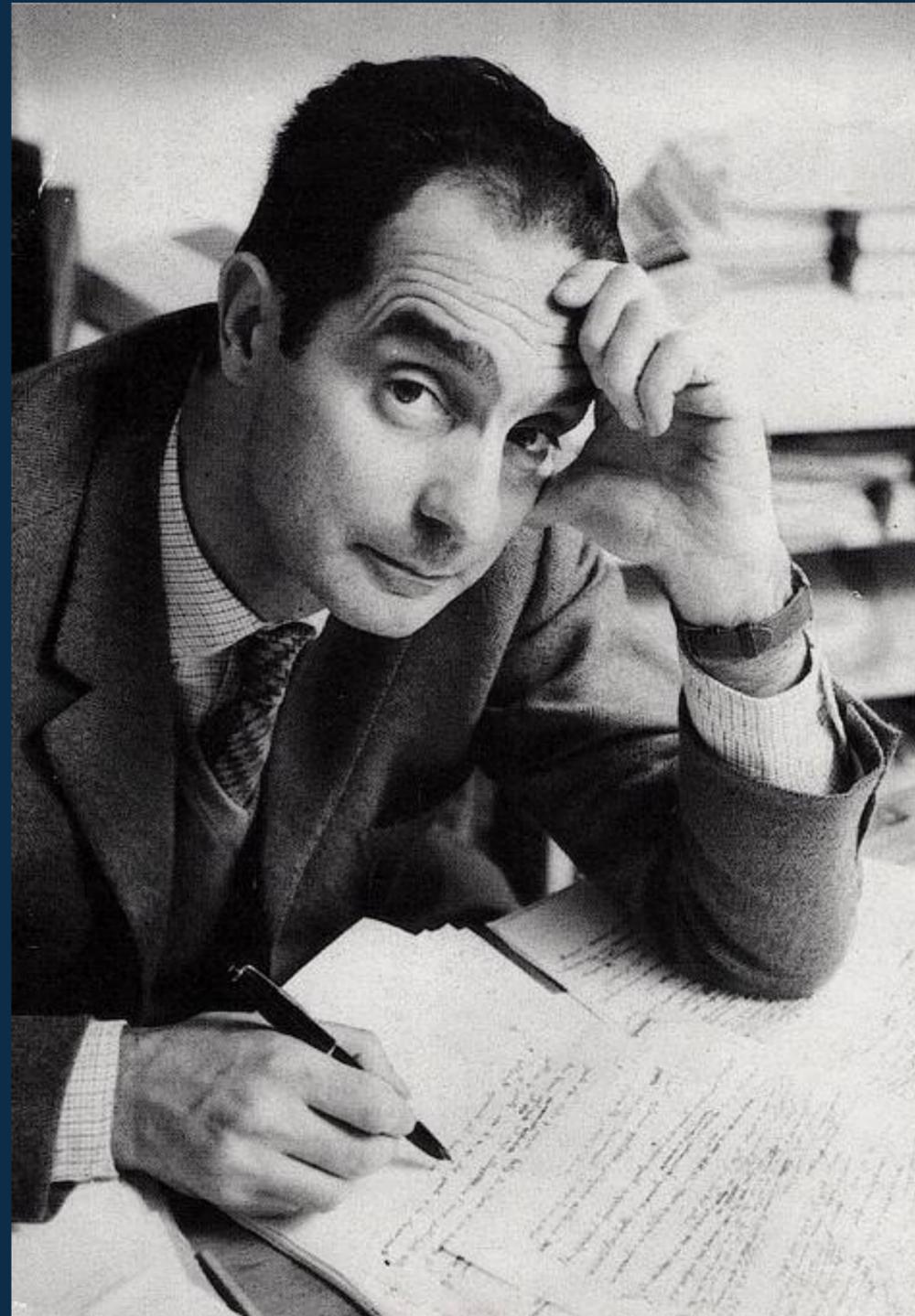

5. 30.1.24 - ריח וגבולות השפה: איטלו קאלוינו "השם, האף"

Andreas Keller, Asifa Majid + (1972)

1986

Italo Calvino
(1923-1985)

מהו טעם האף האיטלקי?

כיצד הוא בא לידי ביטוי אצל קלוינו?

איזה היסטוריה חברתית נתן לכתוב דרכו?
איזה "political economy" של חוש הריח
ניתן לזהות באיטליה?

על איזה גבולות השפה דנו עד כה ביחס לריח?

What does **Latour** want?

מהו רוצה, לטור?

Body talk: the many ways in which the body is engaged in accounts about what it does.

(206)

Propositions

(articulated/inarticulated)

Statements

(true/false)

Becoming a nose

להפוך להיות פה

שפה, ריח וקשר בין אנושי, בין-מיני

Smelling good and smelling bad are constituent elements in the **presentation of the self** and the **construction of the other**, whether these odours are natural, manufactured or symbolic. Thus people attract and repel each other. (453)

מטילדה סראו

טוהר המידות של קקינה

מאיטלקית: שירלי פינצי לב

ספריית הר-הצופיט
למדעי הרוח והחברה

21-05-2018

תשע נשמות

MATILDE SERAO

LA VIRTÙ

DI CHECCHINA

CATANIA

NICCOLÒ GIANNOTTA, EDITORE

1884.

sentiva quel molle profumo di violetta, che le dava un intenerimento ai nervi. Il marchese d'Aragona aveva ancora abbassato il tono della voce: ora le diceva della propria casa, un quartierino da scapolo, dove egli passava delle lunghe ore solitarie.

— Perchè non vi ammogliate, allora? — disse ella, ingenuamente.

Poi si pentì della soverchia familiarità. Egli non rispose alla domanda: vi fu un silenzio.

— La casa è solitaria — mormorò egli, di nuovo, guardando Checchina — in quella malinconica via dei santi Apostoli. La conoscete? Sì?... mi fa piacere. Non il palazzo di Balduccio Odescalchi, il principe Odescalchi, un mio amico: no, quello ac-

אולי היתה קפואה, אך הן היו מלאות רגש. שוב הריחה את בושם הסיגליות העדין שהשקיט את עצביה. המרקיו מאַרגונה הנמיך עוד יותר את קולו: עכשיו דיבר על ביתו, דירת הרווקים הקטנה ששהה בה שעות ארוכות בבדידות.

”אז למה אדוני לא מתחתן?“ שאלה בתמימות.

אחר כך התחרטה על הקרבה המופרזת. הוא לא ענה לשאלה: השתררה דממה.

”זה בית ליחיד,“ מלמל, ושוב והביט בקינה, ”ברחוב סנטי אַפּוֹסטוֹלי הקודר. את מכירה אותו? כן?... אני שמח לשמוע. לא הארמון של בֶּלְדוּצ'וֹ אוֹדֶסקֶלקי, הנסיך אוֹדֶסקֶלקי חבר שלי: לא, הבית לידו, מעבר לקמרון. הדירה בקומה הראשונה: עשרים וארבע מדרגות. אני לא סובל הרבה מדרגות: הן מזיקות ללב שלי. יש מחלת לב שעוברת בתורשה במשפחה שלי: כולם מתים מוקדם. מה זה משנה? החיים צריכים להיות קצרים וטובים. החיים שלי בוודאי ארוכים מדי: והם בוודאי לא יפים. אף פעם אין אף אחד בבית שלי: יש שתי דלתות בדירה, החדרנית מכינה בבוקר את כל מה שאזדקק לו במשך היום. ואז אני נשאר לבד. יש בדירה הקטנה וילונות מכד בשלוש שכבות, משי צהוב, תחרה לבנה וברוקד שמגן מפני האור המסנוור. אני אוהב מאוד את האפלולית, כך אני יכול לנמנם. יש שטיחים בכל מקום, והבית כולו עטוף במקצת ומרופד במקצת נגד הקור: באח בסלון בוערת תמיד אש. אני רגיש מאוד לקור: בחום אני מאושר. אני לבד בבית תמיד: כדי להשתעשע, אני מדליק טבליות אוריינטליות שמבשמות את החדר, מעשן סיגריה ומחכה לבואה... של מי? חלום,

peti dappertutto, e la casa tutta quanta è un po' foderata, un po' imbotita, contro il freddo: il caminetto del salotto ha sempre una fiammata viva. Io sono molto freddoloso: nel calduccio mi sento felice. Sono sempre solo, in quella casa: per divertirmi, abbrucio una pastiglia orientale che profuma la stanza, fumo una sigaretta, e aspetto che venga... chi? Un sogno, un fantasma, una bella donna semplice e buona, che mi volesse bene, che io adorerei...

— Volete venirci voi? — soggiunse subito, baciandola improvvisamente sul collo.

— No, no — disse lei, difendendo si le labbra col braccio.

רוח רפאים, אישה פשוטה ויפה, שתחבב אותי, שאעריץ..."

"תרצי לבוא?" הוסיף מיד, ונישק אותה במפתיע על

הצוואר.

"לא, לא, ענתה והגנה על שפתיה בזרועה.

"בואי ביום רביעי, בין ארבע לשש, בואי פאני."

"לא, לא ביום רביעי, ענתה קקינה, שהשם הכניע

אותה.

"אז ביום שישי באותה שעה."

הוא קד לה קידה עמוקה והלך משם. סוזנה האירה לו

במנורת שמן את המדרגות.

racconti

Italo Calvino
Sotto il sole giaguaro

Garzanti

1986

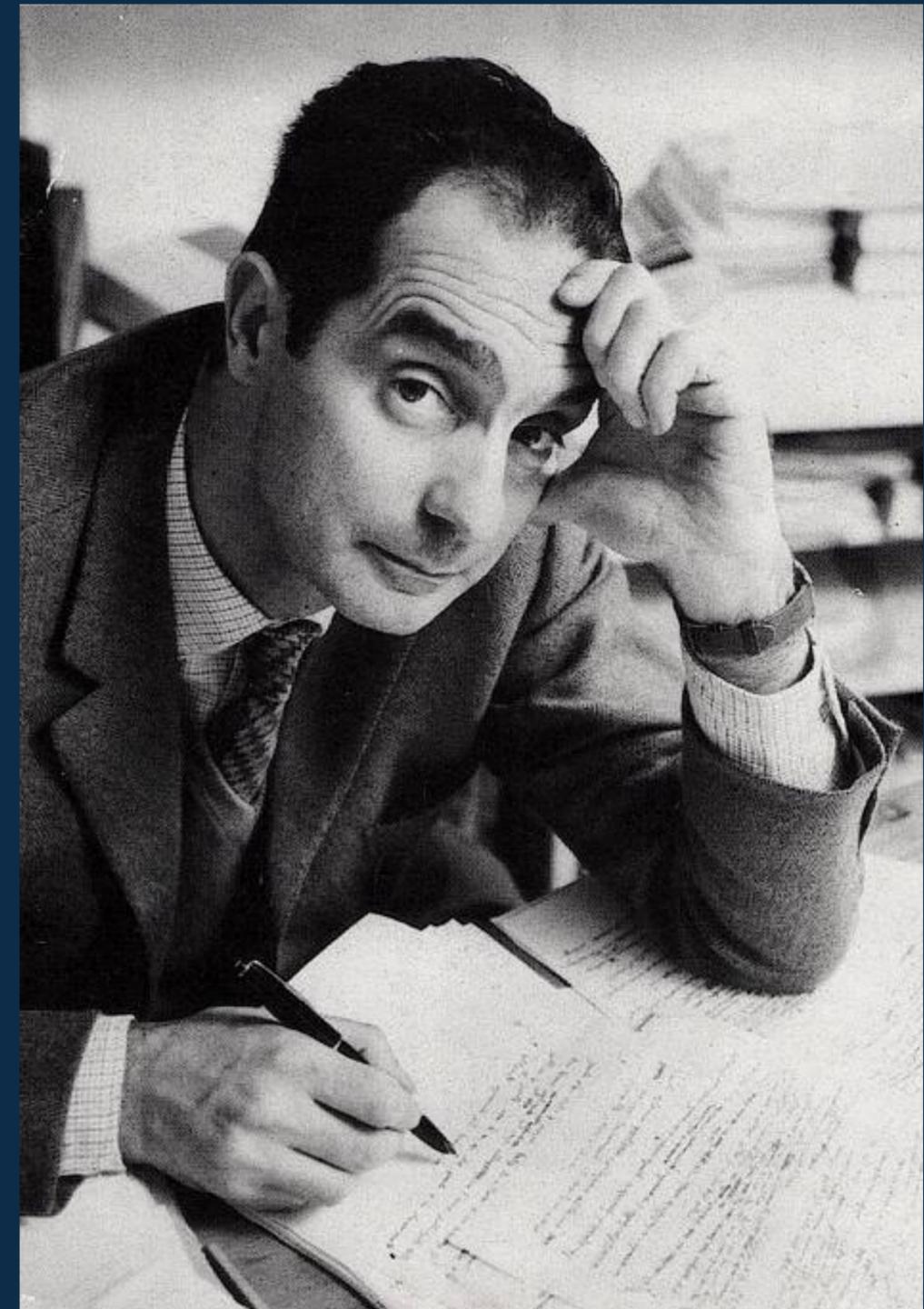
EDIZIONE ITALIANA

NOVEMBRE 1972 • LIRE 800

PLAYBOY

IL DIVORZIO DI DIO
RACCONTI DI NABOKOV
BRADBURY E CALVINO
LA MALEDUCAZIONE
SESSUALE
LE FANCIULLE
DEL GOLDEN WEST
AGOSTINA BELL
GALLERIA DI VARGAS

Italo Calvino
(1923-1985)

First Italian Edition of Playboy, 1972

Come epigrafi in un alfabeto indecifrabile, di cui metà delle lettere siano state cancellate dallo smeriglio del vento carico di sabbia, così voi resterete, profumerie, per l'uomo futuro senza naso. [...] imenticato l'alfabeto dell'olfatto che ne faceva altrettanti vocaboli, d'un lessico prezioso, i profumi resteranno senza parola, inarticolati, illeggibili. (11)

ככתובות רשומות באלף-בית סתום וחתום, שאת מחצית
אותיותיהן מחק נייר השמיר של הרוח רזויית החול, כך
תיוותרנה בסופכן תמרוקיות, עבור איש העתיד נטול האף. עוד

Asifa Majid

PROFESSOR OF COGNITIVE SCIENCE

- Fellow of St Hugh's College

RESEARCH SUMMARY

Humans are one species and yet we speak 7000 different, mutually unintelligible languages each hosted in distinct cultural niches. How does this diversity of language, culture, and experience affect how people think and behave? Research in my lab investigates the relationship between language, culture, and cognition by conducting studies with adults in different cultures and sub-cultures, and by tracing how concepts develop over a child's lifetime in diverse cultural contexts. The goal is to establish which aspects of cognition are fundamentally

RECENT PUBLICATIONS

Conceptual Foundations of Sustainability.

Journal article

Malt BC. and Majid A., (2023), Top Cogn Sci

Conceptualizing Landscapes Through Language: The Role of Native Language and Expertise in the Representation of Waterbody Related Terms.

Journal article

Purves RS. et al, (2023), Top Cogn Sci

Odor-Color Associations Are Not Mediated by Concurrent Verbalization.

Journal article

Speed LJ. et al, (2023), Cogn Sci, 47

CONTACT INFORMATION

Email

Why can't English speakers say what they smell?

Researchers have found a tribe in the Malay peninsula rainforest who are markedly better than westerners at identifying aromas

Steven Poole

Tue 31 Mar 2015 19.10
CEST

📷 A Jahai hunter-gatherer, whose tribe demonstrated superior olfactory technique. Photograph:

Philosophy of Olfactory Perception

Andreas Keller

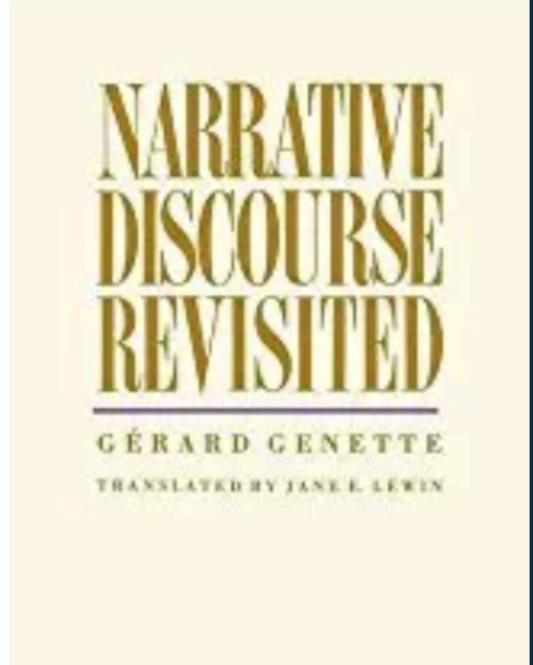
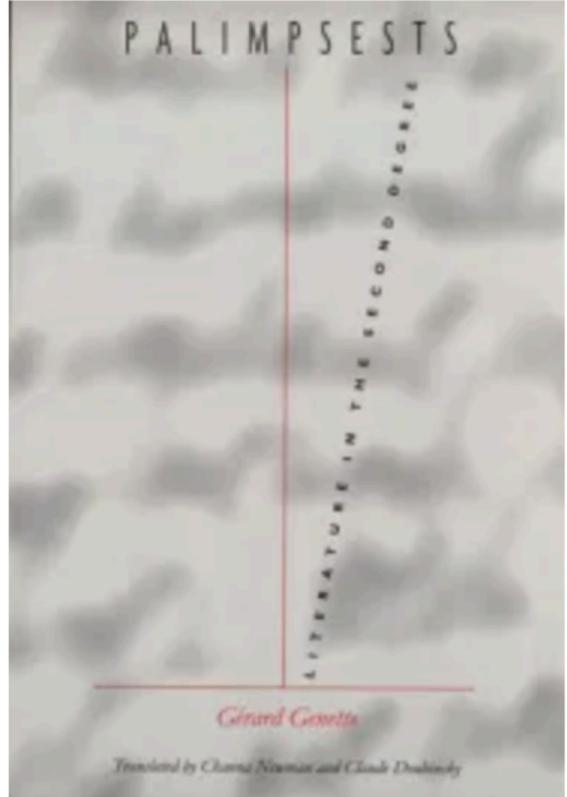
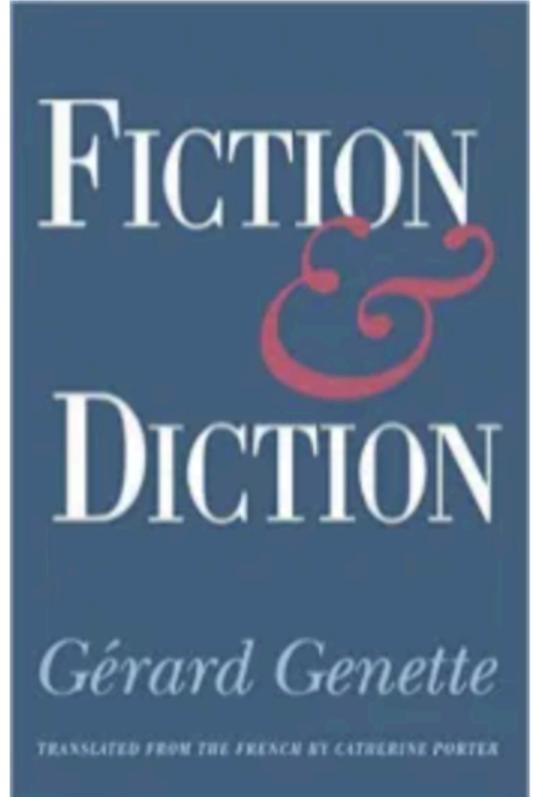

2016

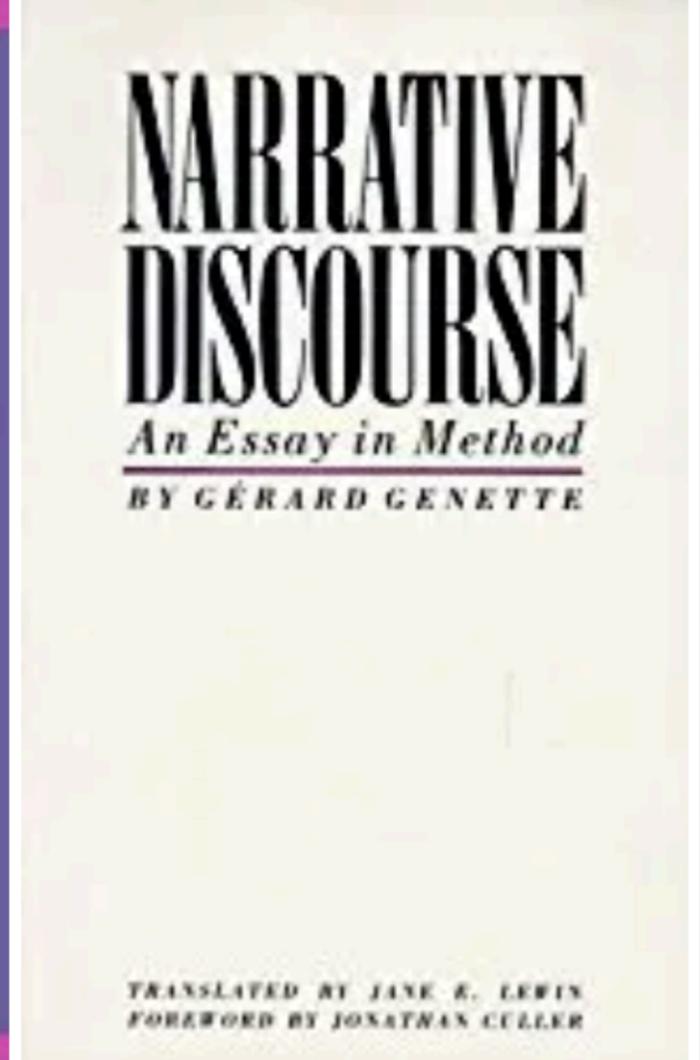

מין איזו נקודת מבט נכתבים שלוש הטקסטים שקראתם?

מיהו "האני", מיהו "האחר"? איזה "אחרים" נמצאים
בטקסטים?

Gérard Genette (1930-2018)

NARRATIVE DISCOURSE

An Essay in Method

BY GÉRARD GENETTE

TRANSLATED BY JANE E. LEVIN
FOREWORD BY JONATHAN CULLER

Contents

<i>Foreword by Jonathan Culler</i>	7
<i>Translator's Preface</i>	15
<i>Preface</i>	21
<i>Introduction</i>	25
1 <i>Order</i>	33
2 <i>Duration</i>	86
3 <i>Frequency</i>	113
4 <i>Mood</i>	161
5 <i>Voice</i>	212
<i>Afterword</i>	263
<i>Bibliography</i>	269
<i>Index</i>	275

1972

NARRATIVE DISCOURSE

An Essay in Method
BY GÉRARD GENETTE

“narrative situation”

“narrative discourse”

Focalized story by
Zero focalization

Focalized story by
Internal focalization,

Focalized story by
External focalization

מיקוד אפס
מיקוד פנימי
מיקוד חיצוני

TRANSLATED BY JANE E. LEWIN
FOREWORD BY JONATHAN CULLER

Genette's levels of narration

Narrators

Pin icon: Categorization of narrators based on their relation to the discourse level

extradiegetic narrator:

above the level of the core story

intradiegetic narrator

on the level of the core story

Categorization of narrators based on their role in the action

heterodiegetic

does not participate in the action

homodiegetic

participates in the events as a protagonist or a witness

extradiegetic-heterodiegetic omniscient narrator

(3rd person)

extradiegetic-homodiegetic

external fictional character who narrates the story through a perspective of time

(1st person but it may sound as 3rd person if the relationship of the narrator to the character is hidden)

intradiegetic-heterodiegetic

narrated by a fictional character who is a remote witness

(1st person that may pose as 3rd person)

intradiegetic-homodiegetic

character directly involved in the action is narrating from within the story

(1st person)

Narratees

always on the same level as the narrator

extradiegetic narratee = implied reader

intradiegetic narratee = fictional addressee

NARRATIVE DISCOURSE

or even simply its specificity. On the one hand, as we have already noted, critics restrict questions of narrative enunciating to questions of "point of view"; on the other hand they identify the narrating instance with the instance of "writing," the narrator with the author, and the recipient of the narrative with the reader of the work:³ a confusion that is perhaps legitimate in the case of a historical narrative or a real autobiography, but not when we are dealing with a narrative of fiction, where the role of narrator is itself fictive, even if assumed directly by the author, and where the supposed narrating situation can be very different from the act of writing (or of dictating) which

האם הטקסטים המדעיים שקראנו סותרים אחד את
שבני או נפגשים אחד עם השני?
איד?

However, if we examine the data carefully we find that the majority of evidence for the poor codability of odors comes from a rather restricted source, that is, native speakers of English (and their brethren speaking related languages). Why might this be problematic? Cross-cultural investigations have demonstrated that people from Western Educated Industrialized Rich Democratic communities are outliers in their behavior – from how they perceive visual phenomena to how they reason about moral dilemmas

municative and functionally the same” (Herz 2007, p. 15). That smell and emotions are “functionally the same” means that there are striking similarities between how both odors and emotions motivate behaviors. It has been said that “More than any other sensory modality, olfaction is like emotion in attributing positive (appetitive) or negative (aversive) valence to the environment” (Soudry et al. 2011, p. 21). Humans use olfactory information mainly to evaluate food, locations, and other humans (Stevenson 2009). These evaluations result in changes in affec-

The philosophical impact of the heterogeneity in the connections between perceptual systems and non-perceptual systems is that epistemological accounts that are based on visual perception have to confront the fact that they cover only one, very specialized, form of perception. However, the more interesting point is metaphilosophical. The privileged connection between vision and language is the main reason why I felt that it was necessary to undertake the current research project to expose and correct the misguided ideas in the philosophy of perception that are based on the exclusive engagement with visual perception. The tool of philosophy is language and the connection between vision and language is stronger than the connection between other modalities and language, which gives vision privileged access to the minds of philosophers.

איזה סוג של גיבור מוצג ביצירה?
מקורב יותר למודל של האדם השֶבֶטִי או האדם המתורבת?

4. Conclusion

Contrary to the widely-held belief that people universally struggle to describe odors, Jahai speakers name odors with ease. Whereas English speakers grappled to find words for odors, Jahai speakers could name odors with the same conciseness and level of agreement as colors. This is despite the fact that all odorants in the B-SIT were familiar

Olfaction is often considered the most animalistic and primitive of our senses. Odor stimuli induce desires, emotions, and physiological responses that make us respond to certain smells in automatic ways.

Research is complex and extensive. In contrast, it is difficult to talk about

עמ 117 קלר

וקונטרפונקט וסילוס ופרוגרסיה: גחירינו הקהים לא יקלטו
 עוד את תווי הסולם: ניחוחות מיני המושק לא יובחנו עוד
 מניחוחות האתרוג, הענבר האפור והרכפה; תפוז־הפרגאמוט
 ושרף־הפנזואין יאלמו דום, יוותרו חתומים בתנומת הצלוחיות
 השלוה. משיישכח האלף־בית של חוש הריח, שהפך את
 הניחוחות לתיבות באוצר־מילים יקר מפז, יישארו הבשמים
 נטולי מבע, חסרי צורה ובלתי־קריאים.

...continueranno invano a intrecciare da uno scaffale all'altro la loro rete di accordi consonanze
 dissonanze contrappunti modulazioni progressioni: le nostre **sorde narici** non coglieranno più le
 note della gamma: gli aromi muschiati non si distingueranno dai cedrini, l'ambra e al reseda, il
 bergamotto e il benzoino resteranno **muti**, sigillati nel calmo sonno dei flaconi. Dimenticato
 l'alfabeto dell'olfatto che ne faceva altrettanti vocaboli, d'un lessico prezioso, i profumi resteranno
 senza parola, inarticolati, illeggibili.

וכיוון שגברה עלי סערת־רוחי והשתתקתי, מחכך ידי בעצבנות, הנה כבר החלו הנערות להתקבץ סביבי: אחת הסירה את פרח הגארדניה מעל דש מקטורני שלא יפריע לקליטת הבשמים למרות קלישותו, השנייה הוציאה מכיסי הקטן את מטפחת המשי, שתהיה מוכנה לספוג את הטיפות של דוגמיות מי הבושם, אשר היה עלי לבחור ביניהן, ואילו השלישית התיזה מי־ורדים על לסוטתי כדי למחות את ריחו הרע של הסיגר, ורביעית אחזה מברשת ומרחה משחה נטולת ריח על שפמי, לבל יספוג השפם תמציות שונות, ועקב זאת יתבלבלו נחירי.

האם לא זה מה שעשיתי כשהסוונה היער הביצה היו משור
של ריחות ורצנו בראש כפוף בלי להינתק מעל הקרקע ונעזרנו
בידיים ובאף כדי למצוא את הדרך, וכל מה שהיה עלינו להבין
היינו מבינים באף עוד לפני שהבינו העיניים, הממותה הקיפוד

עמ 12

E non facevo forse così quando la savana la foresta la palude erano una rete d'odori e correavamo a testa bassa senza perdere il contatto col terreno aiutandoci con le mani e col naso a trovare la strada, e tutto quello che dovevamo capire lo capivamo col naso prima che con gli occhi...

בני הלהקה יודעים דווקא באמצעות האף מי שייך ללהקה ומי לא שייך ללהקה, הנקבות של הלהקה מדיפות ריח מסוים והוא ריח הלהקה, וחוץ מזה כל נקבה יש לה ריח משלה שמבדיל בינה לבין שאר הנקבות, במבט ראשון אין הרבה בינינו לבינן, כולנו עשויים באותה צורה ממש וחוץ מזה מה פתאום לתקוע מבטים ארוכים כל־כך, אבל הריח דווקא כן, כל אחד יש לו ריח שונה מלאחרים, הריח אומר לך מייד בלי טעויות מה שאתה צריך לדעת, אין מילים או ידיעות מדויקות יותר מאלה שקולט האף. בעזרת האף הבחנתי שיש בלהקה נקבה שונה מיתר

כאשר האף שלך צמוד לאדמה אתה מסרב לקלוט את האותות האלה, אתה מסב פניך לכיוון אחר, כמו למשל הריח הזה שעולה מסלעי הגיא שלתוכו משליכים בני הלהקה שלנו את נתחי החיות המבותרות, את הקרביים הרקובים, את העצמות, ואשר אליו דואים הנשרים החגים באוויר. הריח שעקבתי אחריו אבד דווקא במקום ההוא, משם הוא בוקע ולפי כיווני הרוח המשתנים הוא דבק בצחנת הפגרים הנטרפים, נצמד להבל פיהם של התנים הטורפים אותם בעודם חמים לדם המתייבש על הסלעים בשמש.

זאת בדיוק ביקשתי, מניסיונה הדייקני של מדאם אודיל:
שתגדיר איזשהו ריגוש של חוש הריח שלא הצלחתי להשכיח
מלבי, אך גם לא יכולתי לשמרו בזיכרוני בלא שידהה לאטו. היה
עלי להזדרז: גם בושמי הזיכרון מתאדים: כל ניחוח חדש
שהציעו לי להריח התגלה שונה בעליל, רחוק מהניחוח ההוא
כרחוק מזרח ממערב, אך נוכחותו השחצנית גם טשטשה את
זכרו של אותו בושם נעדר, הפכה אותו לצל. "לא, חריף יותר...
כלומר, רענן יותר... לא, סמיך יותר..." אבדתי בין הטלטולים
האלה בסולם הריחות, וכבר לא ידעתי לבחור בכיוון הנכון
שארדוף בו אחרי זיכרוני, רק ידעתי שבנקודה מסוימת במגוון
הריחות נפער חלל, קפל נסתר חבוי ובו קינן אותו בושם, שהיה
בשבילי אישה אחת בשלמותה.

Era appunto questo che io chiedevo alla precisa esperienza di Madame Odile: di dare un nome a una commozione dell'olfatto che non riuscivo né a dimenticare né a trattenere nella memoria senza che sbiadisse lentamente. Dovevo affrettarmi: anche i profumi della memoria evaporano: ogni nuovo aroma che mi veniva fatto annusare, mentre mi s'imponeva come diverso, irriducibilmente lontano da quello, rendeva con la sua prepotente presenza più vago il ricordo di quel profumo assente, lo riduceva a un'ombra. «No, più acuto. voglio dire più fresco. no, più denso...». In questi andirivie - ni nella scala degli odori mi perdevo, non sapevo più discernere la direzione ni cui inseguire il mio ricordo, sapevo solo che in un punto della gamma s'apriva un vuoto, una piega nascosta dove s'annidava quel profumo che era per me tutta una donna. (15)

לאור הדברים שהזכרנו, האם יש הסכמה בין קלר לטקסט של
קלוינו לגבי רגש וריח?

tional response to spoiled meat that is stronger than hunger is crucial for an adaptive, odor-guided, behavioral response. The connection between olfaction and emotion is so close that Rachel Herz wondered “whether we would have emotions if we did not have a sense of smell; *I smell therefore I feel?*” (Herz 2007, p. 14). Herz’s thoughts mirror those of Plato, who wondered whether we would have reason without vision and those of Michael Tomasello, who wondered whether we would have language without vision. Summarizing the different relations between perceptual modalities and cognitive processes, Trygg Engen wrote: “Functionally, smell may be to emotion what sight or hearing is to cognition” (Engen 1982, p. 3).

Ma come potevo io descrivere a parole al sensazione languida e feroce che avevo provato la sera prima al ballo mascherato quando la mia misteriosa compagna di valzer con un gesto pigro aveva fatto scorrere lo scialle di velo che separava la sua bianca spalla dai miei baffi e una nuvola striata e flessuosa m'aveva aggredito el narici come se stessi aspirando l'anima d'una tigre? (14)

Col naso mi sono accorto che nel branco c'è una femmina non come le altre, non come le altre per me per il mio naso, e oi correvo seguendo la sua traccia nell'erba, esplorando col mio naso tutte le femmine che correvano davanti a me al mio naso nel branco, ed ecco che l'ho trovata ecco era lei che m'aveva chiamato col suo odore in mezzo a tutti gli odori ecco io aspiro col naso tutta lei il suo richiamo d'amore. (16)

עמ 17

האם יש בבושם זהוה משוה מן הקינמון? הוא מכיל את ניחוח הפרשות הנמייה? ואולי הוא מופק מסיגליות? משקדים?
ואולם איך יכולתי לתאר במילים את תחושת ההתמוגגות, העזה עד כדי אכזריות, שחשתי אמש בנשף המסכות, כאשר בת־זוגי המסתורית למחול הוואלס רפרפה בתנועה עצלה ברדידה הדק, שחצץ בין כתפה הלבנה לבין שפמי, ושובלי ריח פתלתולים תקפו את נחירי כמו שאפתי לריאותי את גשמתה של נמרה?

”בהן־צדקי, זהו בושם שונה, שאינו דומה לאף אחד מן הבשמים שהצעת לי אי־פעם, מדאם אודיל!”
הנערות כבר טיפסו אל המדפים הגבוהים ביותר, העבירו בזהירות צלוחיות שבירות מיד ליד, חלצו לרגע קט את פקקיהן

צוין לעונ, אין מילים או זייעות מזויקות יותר מאלה שקולט האף. בעזרת האף הבחנתי שיש בלהקה נקבה שונה מיתר הנקבות, שונה מיתר הנקבות בשבילי ובשביל האף שלי, ורצתי ובלשתי את עקבותיה בעשב, וחרחתי באף שלי את כל הנקבות שרצו לפני בתוך הלהקה מול האף שלי, והנה מצאתי אותה, הנה היא שקראה לי בריחה בין כל שאר הריחות, הנה באף אני שואף לריאותי את כל־כולה את קריאת האהבה שלה. הלהקה עוברת

ופוטע בין נרות השעווה הבעורים ובין סלי החו ציות, כו
הסיגליות וזרי העיריות; איני יכול לזהות את הפנים הרעולות
והחבושות ברטיות שבתוך ארון המתים הפתוח המרופד בבד
חלק, כאילו יופיין עדיין מסרב למות על אף השחתת תווייהן, אך
אני כן מזהה את יסוד הבושם, את בת-קולו של הבושם שאינו
דומה לשום בושם אחר, ואשר כבר הספיק להתמזג עם ריח
המוות, כמו לא היה אפשר להפריד ביניהם מעולם.

והדבר שאני רואה על הרצפה לפני שאני מתחיל להתפתל ולהקיא הוא הצורה הלבנה הארוכה השרועה והפרצוף החבוי בין השערות, וכשאני מחזיק את הרגליים הנוקשות וגורר אותה החוצה אני מריח את הריח שלה בתוך אותו ריח מחניק, את ריחה שאני מנסה לרדוף אחריו ולהבחין בו באמבולנס בחדר המיון בין הריחות של תומרי החיטוי ושל נוזלי ההפרשות ניגרים משולחנות השיש בחדר המתים והאוויר נספג בהם במיוחד כשבחוץ שוררת לחות.

האם באמת האדם התרבותי מתקשה עם ריחות כמו
שמג'יד מציעה?

Già le ragazze si arrampicavano agli scaffali più alti, si passavano con precauzione fragili fiale, le sturavano appena per un secondo come per timore che l'aria contaminasse le essenze che v'erano custodite. (14)